

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.421/2022/2.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

Az I. és a II. rendű felperesek képviselője: dr. Ravasz László Endre ügyvéd

Az I. rendű alperes: ...

A II. rendű alperes: ...

Az I. és II. rendű alperesek képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd:
dr. Lendvai András)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének a megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Egri Törvényszék 1.Pf.20.056/2022/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Gyöngyösi Járásbíróság 7.P.20.391/2021/11. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 98.200 (kilencvennyolcezer-kétszáz) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illetéket. A II. rendű felperes teljes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 98.200 (kilencvennyolcezer-kétszáz) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek keresetükben az I. rendű alperes jogelődjével (... Zrt.) 2007. február 19-én közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződések érvénytelenségének a megállapítását, valamint az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződések érvényessé nyilvánítását és annak megállapítását kérték, hogy kölcsöntőke tartozásukat és a törlesztőrészleteket 180 HUF/CHF árfolyamon kell meghatározni, ennél fogva összesen 5.197.832 forint kölcsöntartozásuk áll fenn a II. rendű alperes felé, amelynek megfizetésére 100 hónapra részletfizetés engedélyezését kérték. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy az az okirat, amelyben a kölcsönszerződéseket közokiratba foglalták, nem minősíthető közokiratnak, az I. rendű alperes végrehajtási záradék kibocsátására irányuló jognyilatkozata pedig semmis. Hivatkoztak továbbá arra, hogy a közjegyzői okiratba foglalt azonnali hatályú felmondás érvénytelen.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozata indokolása szerint az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési kikötés tisztességtelensége vonatkozásában az elsőfokú bíróság a hitelkérelemben rögzített jognyilatkozatokra tekintettel – a felperesek érvelésével szemben – tényként fogadta el azt, hogy a külön íven rögzített árfolyamkockázati tájékoztatást rendelkezésükre bocsátották, mivel azzal ellentétes tényállításukat sikerrel nem bizonyították. Emellett a mérlegelés körébe vonta azt is az elsőfokú bíróság, hogy mindkét közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés külön pontban tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatokról. Rögzítette továbbá, hogy az írásbeli tájékoztatással ellentétes tartalmú szóbeli tájékoztatás tényét, azt, hogy az ügyintéző csak korlátozott kockázatról tájékoztatta a fogyasztókat, nem bizonyították. Az írásban rendelkezésre bocsátott árfolyamkockázati tájékoztatás tartalma alapján pedig megállapította,

hogy az megfelelt, mind a Kúria 2/2014 PE határozatában foglaltaknak, mind az EUB C-51/17 és C-26/13. számú döntésben rögzített jogi értelmezésnek.

[3] A felmondás érvénytelenségére irányuló kereseti kérelem vonatkozásában rámutatott, hogy a felmondás kifejezetten tartalmazta beazonosítható módon a fennálló tartozás összegét. Utalt arra, hogy a teljesítés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 312. § (3) bekezdése alapján nem vált lehetetlenné, mert nem lehetett megállapítani azt, hogy a hitelező nem az rPtk. 277. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban rögzítetteknek megfelelően teljesítette a szolgáltatását.

[4] Megalapozatlannak találta azt a kereseti kérelmet is, amelyben a felperesek annak megállapítását kérték, hogy az okirat nem közjegyzői okirat. E körben utalt a bírósági végrehajtástól szóló 1994.évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) és (5) bekezdésére és 41. §-ban foglaltakra. Megállapította továbbá, hogy a kölcsönszerződés 7.1. pontjában rögzített okból a szerződés nem érvénytelen, abban azt rögzítették, hogy mi minősül súlyos szerződésszegésnek az azonnali hatályú felmondás gyakorlása tekintetében.

[5] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[6] A jogerős ítélet indokolása szerint a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában kialakított szempontrendszernek megfelelően kellett a perbeli tájékoztatást vizsgálni, és az elsőfokú bíróság e körben helyes következtetést vont le. A felperesek jelen esetben írásban több okiratban is kaptak tájékoztatást, amelyek közül kettő önmagában – a másik megismésének hiányában – is világossá, érthetővé tette a tartozást idegen pénznemben előíró szerződési kikötést. Hangsúlyozta, hogy a külön íven rendelkezésre bocsátott kockázatfeltáró nyilatkozattal, valamint a szerződések 9. pontjában rögzített tájékoztatás önmagában alkalmas arra, hogy az érintett szerződési feltétel miatt kialakult információs aszimmetriát kiküszöbölje, biztosítsa a szerződési kikötés átláthatóságát.

[7] A fellebbezésben hangsúlyozott kellő idő biztosítása tekintetében rámutatott, jelen esetben a felperesek a szerződés megkötését csaknem három hónappal megelőzően megismerhették a kockázatfeltáró nyilatkozatot, továbbá a kölcsönszerződés megkötésére közjegyző előtt került sor. Két szerződés külön pontja is világos és érthető tájékoztatást tartalmazott az árfolyamkockázatról. Mindezek figyelembevételével a felpereseknek lehetőségük volt, hogy a jogügylet tartalmának „valós ismeret” alapján döntsenek a szerződések megkötéséről. E körben a másodfokú bíróság hivatkozott a Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9. számú és a Gfv.VII.30.286/2020/4. számú eseti döntésében foglaltakra.

[8] Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helyesen vont le azt a jogi következtetést, hogy az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt. A kölcsönszerződés fizetési késedelemre alapított felmondás jogszerűségének megítélése során annak volt döntő jelentősége, hogy az adósoknak keletkezett-e lejárt tartozása, tehát valóban késedelembe estek-e, és a késedelem olyan érdeksérelmet okozott-e a hitelezőnek, olyan súlyos szerződésszegésnek tekinthető-e, amely megalapozhatta a szerződés azonnali hatályú

felmondását. Rámutatott, a törvényi elszámolást követően törlesztőrészlet fizetésére nem került sor, a felmondásig pedig több mint egy év eltelt, így az adósi főkötelezettség elmulasztásán alapuló súlyos szerződésszegés megállapítható mindkét kölcsönszerződés vonatkozásában, amely az arányosság elvének figyelembevétele mellett is alapot adott a felmondásra. Hangsúlyozta, hogy a felperesek többszöri felszólítás ellenére sem rendezték hátralékos tartozásukat, így az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja alapján jogszerű volt annak felmondása.

[9] A közjegyzői okirattal kapcsolatban a másodfokú bíróság rámutatott, a közjegyző feladata a szerződő felek megállapodásának közokiratba foglalása, a törvényesség keretei között a közjegyzői okirat elkészítése. A felperesek a szerződés tartalmát, kikötéseit kifogásolják, mindezekben azonban a felperesek állapodtak meg a hitelezővel, a közjegyző nem szerződő fél. Az árfolyamkockázatról a hitelezőnek kellett tájékoztatást adnia, ez nem a közjegyző kötelessége volt. Az adott esetben az eljáró közjegyző a Kjtv.-ben előírt kötelességeit teljesítette, a közvetlen végrehajtás lehetőségéről is megfelelő tartalommal tájékoztatta a szerződő feleket, így a felpereseket is.

[10] A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet és egyúttal a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján. Jogszabálysértésként a Pp. 279. § (1) bekezdését, az rPtk. 209. § (1) bekezdését és 209/A. § (2) bekezdését jelölték meg.

[11] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet az árfolyamkockázat megítélése tekintetében ellentétes a Kúria 6/2013. PJE határozata III. pontjában, a 2/2014. PJE határozat 1. és a III. pontjaiban, valamint a BH2020.5.151., a BH2020.5.152. a BH2021.5.141. számon közzétett határozatokban, valamint a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatban foglaltakkal. Az eljáró bíróságok az árfolyamkockázat megítélését jogkérdésnek tekintették, ezzel eltértek a BH2021.5.141. számon közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú és a Gfv.VII.30.256/2020/9. számú kúriai döntésektől is. A felperesek a tájékoztatás megfelelőségének értékelése során joggyakorlat továbbfejlesztését a hitelbírálat jelentőségének szempontjából látták indokoltnak. A felmondás jogszerűségének megítélése körében a Kúria Gfv.VII.30.071/2019/9. számú határozatára, valamint az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontjára, 200. §-ára és a 4/2021. PJE határozatra hivatkoztak.

[12] A Kúria előjáróban rögzíti, mivel a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg, illetve abból a további okból is, mert az ügyben a másodfokon eljáró bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben az elsőfokú ítéletet, a Pp. 408. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 409. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében a felpereseknek engedélyezés iránti kérelmet kellett előterjeszteniük.

[13] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték meghatározásánál arra volt figyelemmel, hogy a felperesek kereseti kérelme a szerződés teljes érvénytelenségére hivatkozással a felek közötti elszámolásra is kiterjedő és összecszerűen is megjelölt tartalommal a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására, a tartozatlan szolgáltatások pénzbeli elszámolására irányult, ezért a per vagyoni jogi pernek minősül. A felülvizsgálati kérelemben vitatott érték megállapítása során ilyenkor azt az összeget kell irányadónak

tekinteni, amelyhez az alkalmazni kért jogkövetkezmény alapján a fél állítása szerint hozzájuthat, illetve amely alól – a tartozás részbeni fennmaradása esetén – mentesül. Hasonlóan foglalt állást a Kúria például a Gfv.VII.30.410/2017/2. számú és Gfv.VII.30.190/2018/2. számú határozataiban is. A konkrét esetben a felperesek kereseti kérelme alapján ez az összeg a II. rendű alperes által nyilvántartott (a végrehajtás adataiból megállapított) tőketartozás (10.107.219 forint) és a felperesek által állított tartozás (5.197.832 forint) különbözete, azaz 4.909.387 forint.

[14] A Kúria a felperesek engedélyezés iránti kérelmét a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta.

[15] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben már a 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény is, majd azt követően az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) a 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel a felperesek által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata a Kúria közzétett határozatától jogkérdésében eltérés miatt indokolt-e, illetve, hogy az előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata szükséges-e a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében.

[16] Jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján – az alábbiak szerint – sem a 409. § (3) bekezdésében, sem a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt követelmények nem teljesültek.

[17] A Kúria a Pp. 409. § (3) bekezdése szerinti engedélyezési okot a PK véleményben értelmezve megállapította, az akkor teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér.

[18] Tévesen hivatkoztak a felperesek arra, hogy a jogerős ítélet eltért a Kúria 6/2013. PJE határozatától, kiemelten annak III. 2.b) pontjától, a 2/2014. PJE határozat I. és III. pontjaitól, valamint a BH2020.5.151. számú [helyesen: Gfv.VII.30.096/2019/5. számú, BH2020. 151. számon közzétett], a BH2020.5.152. számú [helyesen: Gfv.VII.30.270/2019/6. számú, BH2020. 152. számon közzétett] és a BH2021.5.141. számú [helyesen: Gfv.VII.30.090/2020/9. számú, BH2021. 141. számon közzétett] határozatától, mert nem vizsgálta a felperesek kölcsönszerződés megkötésével kapcsolatos szerződési célját.

[19] A Kúria megállapította, a felperesek jelen perben előadott érvelésével azonos, többek között a 6/2013. PJE határozaton is alapuló, a szerződéses céllal kapcsolatos jogi okfejtés tárgyában a Kúria már állást foglalt a Gfv.VII.30.438/2019., és Gfv.VI.30.150/2021/11. számon indult felülvizsgálati eljárásokban hozott döntéseiben. Kifejtette, a hivatkozott jogegységi határozatból sem, de az adott perekben vizsgált szerződések értelmezésével sem volt levezethető, hogy a szerződő felek a kölcsönkötelelemmel összefüggésben elfogadott célként, avagy az pénzintézet kötelezettségvállalásaként – valójában a fogyasztó teljesítésének korlátjaként – meghatározták volna a fogyasztó felperes által állított tartalmat:

az adósnak a futamidő teljes idejére a forintkölsönök törlesztőrészelei mértékében maximált, egyben az aktuális vagyoni és jövedelmi viszonyaikhoz mérten stabilan törleszhető fizetési kötelezettségét. A Kúria következetes gyakorlatával tehát nem ellentétes, hanem éppen annak megfelelő a jogerős ítélet [33] pontjában írt megállapítás, miszerint a kölcsönszerződéssel elérni kívánt cél, amelyet kifejezetten rögzítettek, a korábbi hitel kiváltása volt; azzal szemben célként, illetőleg a hitelező kötelezettségként nem rögzítették az adósok forint kölcsönökhöz mért teljesítési korlátját, azt, hogy a törlesztőrészek és az ügyleti kamat szintjét a forintkölsönök alatt kell tartani.

[20] A felperesek által megjelölt határozatok közül a Gfv.VII.30.096/2019/5. számú (BH2020.151. számon közzétett) határozatában a Kúria – a perben vizsgálttól eltérő tartalommal és külön kockázatfeltáró nyilatkozat nélkül – alkalmazott általános szerződési feltételek értékelésével, egyebekben a 2/2014. PJE határozatban foglaltakat követve állapította meg az árfolyamkockázatról nyújtott konkrét tájékoztatás hibáját amiatt, mert az az adott esetben kizárólag az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését tartalmazta.

[21] A Kúria a 2/2014. PJE határozatában a deviza alapú kölcsönszerződéseknek az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötései tisztességtelenségének szempontrendszeréről adott iránymutatást: idetartozóan nemcsak az árfolyamkockázat mibenlétéről és összefüggéseiről, de annak az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó felől történő megítélése kérdésében is. A jogegységi döntés indokolásából kitűnően a fogyasztó részére adott tájékoztatás tekintetében – többek között – azt kell vizsgálni, hogy a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is; a megadott szempontrendszer teljesülésének értékelése során – a szerződés tartalmán túl – jelentősége van a pénzügyi intézmény által egyéb úton adott tájékoztatásnak, így a kockázatfeltáró nyilatkozatnak is (III/1. pont, EUB C-26/13.). A Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja – ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen – azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (elvi tartalom, 34. pont).

[22] Az ügyben eljáró bíróságok – ítéleteik indokolásából kitűnően – értelmezték és figyelembe is vették érdemi álláspontjuk kialakítása során a vizsgált jogegységi határozatokat, valamint a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatot, az azokban foglaltaktól nem tértek el.

[23] A Kúria kiemeli, az I. rendű alperes jogelődje által a perben vizsgálttal azonos tartalmú szerződéses feltétel és kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a fogyasztónak adott

árfolyamkockázati tájékoztató fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat meghozatalát követően már több felülvizsgálati eljárásban, elsőként a Gfv.VI.30.294/2021/7. számú határozatában állást foglalt, és megállapította, hogy a szerződésben nyújtott és a külön okiratban átadott tájékoztatásból a fogyasztók tudomást szerezhettek a külföldi devizában való finanszírozás kockázatairól, valamint az árfolyamkockázat viselésének vállalása alapján – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó mércéjével mérve – nem csak azt vehették számításba, hogy a perbeli szerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, hanem fel kellett ismerjék annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, tehát az korlátlan egyértelmű, hogy az árfolyamkockázat valós, az akár jelentős mértékű lehet, amely a fogyasztó gazdasági helyzetére rendkívül negatív hatású lehet. A jogerős ítélet ezzel azonosan foglalt állást.

[24] A Gfv.VII.30.270/2019/6. számú (BH.2020.152. számon közzétett) eseti döntés – a felperesek álláspontjától eltérően – kötelező erejűként nem hivatkozható, ugyanis – ahogyan azt a Kúria a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozatának [10] pontjában megállapította – a Jpe.I.60.015/2021. számú és a Jpe.II.60.021/2021. számú jogegységi panasz határozatok alapjául szolgáló jogviták tárgya a deviza alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatban a bank által adott árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelésével függött össze, aminek jogszabályi alapja az rPtk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdése. Mindegyik ügyben a felülvizsgálat tárgya volt, hogy a fogyasztónak adott tájékoztatás világos, átlátható-e, az adott szerződéses rendelkezés tisztességes-e. A jogkérdések – az árfolyamkockázati tájékoztatások értékelése – lényegüket tekintve megegyeznek függetlenül attól, hogy a tájékoztatásokat eltérő szövegezéssel, más-más bank adta. A tisztességes tájékoztatás mércéjéről mint a jelen jogegységi panasz eljárásban jelentőséggel bíró jogkérdésről a Kúria a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában már döntött. Ebben kimondta, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható. Így a jogegységi panaszban hivatkozott Gfv.VII.30.270/2019/6. számú határozat sem.

[25] A felperesek a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmükben nem fejtették ki, hogy álláspontjuk szerint mennyiben tekinthető az érdemi döntésre kiható jogszabálysértésnek, hogy az árfolyamkockázati tájékoztató megfelelésének megítélését a másodfokú bíróság nem tény-, hanem jogkérdésnek tekintette, szemben a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában (BH2021. 141) és a Gfv.VII.30.256/2020/9. számú határozatban írtakkal. Ez önmagában alaptalanná teszi az engedélyezés iránti kérelmük ezen érvelését. Mindazonáltal a Kúria rámutat, a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú végzés [43] és [44] bekezdése (BH-ban közzétett formában 39., 40. bekezdése), illetve a Gfv.VII.30.256/2020/9. számú végzés [36] bekezdése nem az érdemi döntést megalapozó indokolás részét képezte, ezért az attól való esetleges eltérés egyébként sem alapozná meg a felülvizsgálat engedélyezését, ugyanakkor a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozat alapját képező jogegységi panasz érdemi elbírálásából adódóan már nem lehet kétséges, hogy az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel átláthatóságának, ebből következő tisztességes jellegének megítélése a tisztességtelenség érvénytelenségi kategóriáján keresztül jogértelmezést felvető jogkérdés.

[26] Az előzőekből – kiemelten a deviza alapú kölcsönszerződés elfogadott szerződéses céljának és a pénzügyi intézmény kötelezettségvállalásának értelmezéséből, valamint az

árfolyamkockázattal összefüggésben adott tájékoztatás megfelelőségéből és a felülvizsgálat e körben vizsgált befogadhatóságának kizártságából – következett egyúttal, hogy a felmondás jogszerűtlensége és a közjegyzőt terhelő külön tájékoztatás tekintetében sem volt elfogadható a felperesek korábbival azonos alapon álló érvelése, és fel sem merülhetett az ügyben a felmondás alapjául figyelembe vehető adósi tartozás megítélésében a Kúria Gfv.VI.30.071/2019/9. számú ítéletétől, illetve a 4/2021. PJE határozattól való eltérés. Egyebekben másodfokú bíróság a 4/2021. PJE jogegységi határozattal összhangban, a bizonyítékok mérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes jelentős mértékű tartozást halmozott fel, amely súlyos szerződésszegő magatartásként alapot adott a szerződés felmondására.

[27] A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjában szabályozott engedélyezési okot a PK véleményben értelmezve úgy foglalt állást, hogy az akkor teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.

[28] A fél az engedélyezés alapjául szolgáló, eltérő határozatokat a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmében köteles pontosan megjelölni, első fokon jogerőre emelkedett határozatra azonban nem hivatkozhat. A felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelem kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett vagy kúriai döntésekre hivatkozhat a vizsgált engedélyezési ok körében, kizárva ezzel annak a lehetőségét, hogy a nem végleges, a perorvoslati bíróság hatására utóbb változó ítéletek alapozzák meg a felülvizsgálat engedélyezését.

[29] A felperesek engedélyezés iránti kérelmük alapjául nem jelöltek meg ebben a körben a bírói gyakorlat egységének hiányát alátámasztó, ellentétes tartalmú jogerős, illetve kúriai határozatokat, és arra sem hivatkoztak, hogy a Kúria az adott jogkérdésben ne foglalt volna még állást. Éppen ellenkezőleg, a Pp. 409. § (3) bekezdése alá tartozó esetkörnek megfeleltethetően maguk is a Kúria közzétett határozatától való eltérésre hivatkoztak a jogerős ítélet eredményeként. Az előzőekben, a Pp. 409. § (3) bekezdése keretében részletezettek szerint tehát nem teljesült a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjában írt engedélyezési ok azon további feltétele sem, hogy a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vetett fel, amellyel kapcsolatban a Kúria a felmerült jogkérdésben jogegységi határozatban, illetve közzétett eseti határozatában még ne foglalt volna állást.

[30] A Pp. 409. § (2) bekezdése a) pontjának második fordulata szerinti joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére akkor hivatkozhatnak a felek, ha egy elvi kérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, de e gyakorlat követése a továbbiakban változatlan formában nem támogatható, figyelemmel például a társadalmi vagy gazdasági viszonyok megváltozására, avagy arra, hogy a jogszabályokban változás következett be, amely kétségesse teszi, hogy a meglévő iránymutatások továbbra is irányadók lehetnek.

[31] A felperesek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmükben nem adtak elő olyan megváltozott körülményt, amire figyelemmel a korábbi bírói gyakorlat ne lenne fenntartható. Az EUB általuk megjelölt – helyesen a – C-776/19-C-782/19. számú egyesített ügyekben hozott határozatát illetően (amellyel egyező tartalommal utaltak a C-609/19. számú ügyben hozott döntésre is) megállapítható, hogy arra a Kúria figyelemmel volt a Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatának meghozatalakor (határozat [16] pont). Másfelől a hiányolt „kompenzálás” lehetőségét a konstrukció – ahogy azt a 6/2013. PJE határozat értelmezte [III.1. és IIi.2.b) pont] – magában hordozta. A „hitelbírálat jelentőségével” összefüggésben a hivatkozott EUB határozatok nem tartalmazznak semmilyen olyan megállapítást, amely felvetné az e körben kialakult joggyakorlat megváltoztatásának, továbbfejlesztésének a szükségességét (Kúria Gfv.30.494/2018/3., közzétéve: BH2019. 84.). A szerződéses terhek utólagos – a teljesítés szakaszában jelentkező – eltolódása az érvényesség körében nem értékelhető. Mindennek okán a Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében sem találta a jogerős határozat felülvizsgálatát szükségesnek (Kúria Pfv.I.20.470/2019., közzétéve: BH2019. 303.).

[32] A kifejtettek értelmében a Kúria nem látta a felülvizsgálatot engedélyezhetőnek a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérés miatt, sem pedig a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítására hivatkozással, következésképpen azt a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

[33] A II. rendű felperes az eljárás során teljes személyes költségmentességben részesült, ezért az engedélyezés iránti kérelemnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (2a) bekezdés a) pontja szerinti illetékét a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, 14. §-a alapján az állam viseli.

[34] Az I. rendű felperes a személyes költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemnek az Itv. 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján számított 98.200 forint összegű illetékét a Pp. 87. § (1) bekezdése, 102. § (1) bekezdése, a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak felhívásra megfizetni.

[35] A végzés ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2022. november 15.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány

hitelélül:

S.K.
ügyintéző

bíróági